

2) основне фінансування суспільного мовника за рахунок спеціального збору з глядачів (за прикладом GEZ в Німеччині), аби позбавитися залежності від держави та політики;

3) концепція однорівневої системи рефлексорності – скарги та невдоволення глядачів прямо в редакцію;

4) обов'язкове лідерство суспільного мовника, на якого рівнятимуться інші канали країни (домінування в інформаційному просторі країни).

Звичайно, безперешкодим цей процес переходу назвати не можна. 1 листопада 2016 року генеральний директор Національної телекомпанії України Зураб Аласанія написав заяву на звільнення за власним бажанням. Він висловив незгоду з тим, що суспільне мовлення, яке має постати наступного року, буде недофінансоване на значну суму. Потім три його заступники зробили те саме. Але процес створення суспільного мовника незворотній. Україна взяла на себе і таке зобов'язання перед країнами Євросоюзу.

Громадське телерадіомовлення повинно відігравати роль консолідуючого чинника у суспільстві. Розподілом за віком та уподобаннями успішно користується приватне телебачення (музичні канали, спортивні, дитячі, молодіжні і т. д.). Також у розвитку суспільного мовлення неоднозначну роль відіграє механізм популяризації, який доволі важко розвинути і налагодити серед всюдишньої платної реклами, при скромних бюджетних можливостях. Для цього необхідна тісна співпраця каналів

суспільного мовлення між собою, незалежно від їх розташування та з іншими ЗМІ, незалежно від форм їх власності. Взаємний обмін інформацією один про одного, яка може безкоштовно позиціонуватися на правах реклами, має всі можливості посилити інтерес до того чи іншого об'єкта громадського мовлення.

Список використаних джерел

1. Резолюція 1466 (2005) ПАРЄ "Про виконання обов'язків та зобов'язань".
2. Україною" від 5 жовтня 2005 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/994_611
3. Кирич І. Суспільне чи громадське? Мовлення чи телерадіомовлення? Уніфікація термінів / Ірина Кирич // Теле- та радіожурналістика : зб. наук. праць. – Львів, 2013. – Вип. 12. – С. 98–104
4. Закон України "Про Суспільне телебачення і радіомовлення України" [Електронний ресурс].
5. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1227-18>
6. Дорош М. Суспільному мовнику мають довіряти громадяни всієї України – від заходу до сходу [Електронний ресурс] / Марина Дорош. – 04.07.2014. – URL: [http://stv.mediasapiens.ua/material/32297\(21.07.2014\)](http://stv.mediasapiens.ua/material/32297(21.07.2014))
7. Європейські стандарти у галузі суспільного мовлення / [за ред. Т. С. Шевченка, О. А. Сушко]. – К. : Тютюкін, 2010. – 264 с.
8. Суспільне мовлення: незалежність, свобода слова і програмна різноманітність / [В. Іванов, О. Большакова, П. Шіві, К. Гофман]. – К. : Посольство Федеративної Республіки Німеччина ; Konrad Adenauer Stiftung KAS POLYCY PAPER, 2007. – 22 с.
9. Бецко Г. Роль громадського мовлення у демократичних суспільствах (фрагменти) [Електронний ресурс] / Галина Бецко. – URL: <http://www.mediareform.com.ua/docs/becs.doc> (13.07.2014)

Надійшла до редколегії 28.09.16

А. Хлыстун, канд. полит. наук, млад. научн. сотр.

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев, Украина

ВНЕДРЕНИЕ ОБЩЕСТВЕННОГО ВЕЩАНИЯ В УКРАИНЕ КАК ОДИН ИЗ АСПЕКТОВ СОГЛАШЕНИЯ ОБ АССОЦИИИ С ЕС

В Украине есть "обязанности" и "обязательства" перед Советом Европы и Европейским Союзом. Среди обязанностей в медийной сфере можно отметить: преобразование государственных ТРК на каналы общественного вещания; приватизация печатных СМИ, учрежденных органами публичной власти; обеспечение прозрачности собственности на СМИ; создание равных условий для деятельности всех СМИ путем пересмотра Закона 1997 года "О государственной поддержке СМИ и социальной защите журналистов"; ратификация Европейской конвенции о трансграничном телевидении; обеспечения того, чтобы новая редакция Закона "О телевидении и радиовещании" соответствовала стандартам СЕ и рекомендациям ее экспертов и другие. И если конвенция о трансграничном телевидении уже ратифицирована, то процесс создания общественного вещания в настоящее время идет.

Ключевые слова: общественное вещание, СМИ Украины, прозрачность СМИ.

A Khlystun, PhD of Political Sciences

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

THE INTRODUCTION OF PUBLIC SERVICE BROADCASTING IN UKRAINE AS ONE OF THE ASPECTS OF THE AGREEMENT ON ASSOCIATION WITH EU

In Ukraine, there is a "duty" and "commitment" to the Council of Europe and the European Union. Among the responsibilities in the media sphere can be noted: the transformation of government dispenser on public broadcasting channels; privatization of the print media, established by the public authorities; ensure transparency of media ownership; creation of equal conditions for all media by revising the 1997 Law "On state support of mass media and social protection of journalists"; ratification of the European Convention on Transfrontier Television; ensure that the new edition of the Law "On Television and Radio Broadcasting" consistent with the Council of Europe standards and recommendations of its experts, and others. If the Convention on Transfrontier Television has been ratified, the process of creating a public broadcasting currently is.

Ключевые слова: public broadcasting, media Ukraine, transparency of media.

УДК 327.5(479)

Т. Злобіна, асп.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

ПОЗИЦІЯ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ ЩОДО ВРЕГУЛЮВАННЯ НАГІРНОКАРАБАСЬКОГО КОНФЛІКТУ

Дана стаття присвячена участі американських адміністрацій Джорджа Буша-молодшого і Барака Обами у формуванні структур регіональної безпеки на Кавказі в контексті Нагірнокарабаського конфлікту. Автор вважає, що, виходячи зі своїх зовнішньополітичних пріоритетів, США вважають за краще "заморозити" зазначений конфлікт, тим самим розв'язуючи собі руки для подальшого геополітичного маневрування. Особливе місце в статті відведено дослідженню відносин США з провідними регіональними акторами: Росією, Азербайджаном, Туреччиною.

Ключові слова: США; Росія; Нагірний Карабах; геополітика; зовнішня політика; регіональна безпека; міжнародна безпека.

Нагірнокарабаський конфлікт, незважаючи на певну "замороженість", продовжує залишатися на порядку ден-

ному миротворчих зусиль ключових міжнародних акторів, в тому числі Росії та США. Дослідники, що спостерігають

за динамікою Карабахського протистояння, помічають, що сторони конфлікту періодично знаходяться на порозі прийняття якоїсь дипломатичної угоди, умовами якої були б задоволені як Вірменія, так і Азербайджан.

Зазначений конфлікт є предметом пильного вивчення академічної науки в нашій країні і за кордоном. Досить зазначити імена таких дослідників як М.С. Дорошко, І.Бабанова, К.Воеводського, І. Маммадова, Т. Мусавеєва, А.Мелік-Шахназарова, В.Шнірельман, Т.Де Вааль і інших авторів [1; 2; 4; 5; 9; 13]. Метою даної роботи є аналіз, який базується на комплексному вивченні оригінальних джерел і офіційних документів, позиції адміністрації Барака Обама щодо подальшої стабілізації обстановки в регіоні.

Слід зазначити оптимістичні заяви керівників зовнішньополітичного відомства США, що стосуються даної проблеми, як при адміністрації Джорджа Буша, так і Барака Обама. Сумарно їх можна звести до наступних положень:

- Лідери Вірменії та Азербайджану більш не вважають створений статус-кво життєздатним і вважають, що настала пора для фінального врегулювання конфлікту;
- США і Росія висловили зацікавленість у вирішенні конфлікту і беруть участь в процесі переговорів на президентському рівні;
- Росія готова співпрацювати з США та іншими членами ОБСЄ з метою мирного врегулювання конфлікту;
- Співпраця Росії і США з цього питання дозволяє лідерам Азербайджану і Вірменії вважати, що прийшла пора офіційно покласти край конфлікту [16].

Аналіз джерел показує, що адміністрація Буша, розпочавши реалізацію своїх повноважень, вважала Кавказький конфлікт нерозв'язним і перейшла до вирішення інших нагальних проблем. Події останніх років продемонстрували, що Карабахський конфлікт відійшов на задній план і серед пріоритетів адміністрації Обама. Американські політико-формуючі кола не бачать ніяких підстав для того, щоб Обама почав докладати зусиль для "розморожування" конфлікту. Три роки президентства Обама дали зрозуміти, що в сфері зовнішньої політики він, скоріше за все, слідує звичними шляхами, уникаючи прийняття будь-яких ініціатив. Після пропозиції про зближення Туреччини і Вірменії склалося враження, що керівники зовнішньої політики США спробують вирішити Карабахський конфлікт, однак цього не сталося, адже сторони не змістилися зі своїх позицій.

Питання врегулювання Карабахського конфлікту є важливим для США як глобального актора по ряду причин. По-перше, Кавказ – стратегічно важливий регіон, який є центром транспортування енергетичних ресурсів. Вирішення конфлікту в Нагірному Карабасі може послужити запорукою стабільності на півдні Кавказу. По-друге, адміністрація Обама оголосила про "перезавантаження" в своїх відносинах з Москвою. Росія є одним з трьох співголів в Мінській групі ОБСЄ, яка керує процесом мирного вирішення Нагірнокарабаського конфлікту, в зв'язку з чим США можуть будуть спробувати зміцнити відносини з іншими країнами, що зацікавлені у вирішенні даного конфлікту. І, нарешті, в першій передвибірній кампанії Обама багато говорив про те, що він в змозі вирішити ті проблеми і конфлікти, що пов'язані з боротьбою проти тероризму, яким при уряді Буша приділялося недостатньо уваги. Крім того, Вашингтон назвав вирішення Нагірнокарабаського конфлікту пріоритетом, пов'язавши його з відносинами Туреччини і Вірменії.

У контексті даної роботи доречно застосування таких термінів, як "активний" і "пасивний" для більш точної характеристики відносин адміністрації Буша і Обама щодо ситуації в Нагірному Карабасі. Таким чи-

ном, "пасивне" посередництво при переговорах передбачає, що уряд просто висловлює підтримку ідеї врегулювання конфлікту шляхом переговорів. Посередники роблять пропозиції щодо зближення двох сторін і намагаються підштовхнути їх до пошуку взаєморозуміння. Проте характеризує цей тип посередництва те, що він спрямовує увагу все ж таки не до активних дій, позицій і інтересам двох сторін конфлікту, а до їх політичної волі. Мінська група, що діє більше десяти років, також відповідає даному опису.

Політика "активного" посередництва полягає в тому, що зовнішні гравці прикладають значні зусилля до вирішення конфлікту, використовуючи свої політичні, геополітичні та дипломатичні засоби. Ведеться вона в вищих дипломатичних колах і є основним пріоритетом зацікавлених сторін. До даної категорії можна віднести Дейтонську і Белфастську угоду, а також деякі кроки США на Близькому Сході (наприклад, саміти в Кемп-Девіді в 1978 році). Відмінності активної політики від пасивної полягають в якості і інтенсивності залучення третьої сторони до врегулювання конфлікту. Однак в латентних "заморожених" конфліктах пасивне посередництво навряд чи допоможе змінити щось в позиціях сторін-опонентів.

Міжнародне значення конфлікту навколо Нагірного Карабаху під час правління Джорджа Буша і Білла Клінтона було не таким істотним, як війна в Боснії-Герцеговині. Незважаючи на це, США і інші члени міжнародного співтовариства доклали певних зусиль для досягнення перемир'я в Нагірному Карабасі, а потім намагалися домогтися мирного завершення конфлікту.

Мирні переговори ведуться під керівництвом Мінської групи, роботу якої можна визначити як "пасивно наполегливу", адже регулярно проводяться зустрічі між миротворцями і представниками обох конфліктуючих сторін, пропонуються нові ідеї щодо мирного врегулювання конфлікту, але ці всі дії поки що не привели до будь-якого результату. Таким чином, статус-кво стосовно цього питання в даний час зберігається.

З самого початку президент Буш декларував стратегію "простої" зовнішньої політики [21], яку він протиставляє політиці інтервенції свого попередника. У 2000 р він не виявляв значного інтересу до участі в міжнародних спорах. Нове керівництво США вирішило не втручатися ні в арабсько-ізраїльський конфлікт, ні в конфлікти на Балканах і в Північній Ірландії.

Адміністрація Буша почала практикувати більш активну стратегію посередництва в Карабахському конфлікті після організації в квітні 2001 року переговорів в Кі-Весті між Вірменією і Азербайджаном. Цей момент був найближчим до того, щоб сторони прийшли до взаємної згоди. Як каже дослідник Вааль, це були "найплідніші переговори на вищому рівні з усіх, що проводилися щодо розв'язання цієї проблеми, коли вдалося вирішити близько 80-90 відсотків питань" [23, с. 267]. Проте, прориву не сталося, незважаючи на участь в переговорах лідерів обох сторін спору і держсекретаря К. Пауелла. Чому ж уряд Буша втрутилося в конфлікт? Для цього було кілька причин – однією з них було те, що американська адміністрація сподівалася, присвоївши собі статус миротворця, забезпечити стабільні надходження нафти з Каспійського регіону і обійти Росію. Так чи інакше, переговори в Кі-Весті переставляли собою найвищий показник залученості США в Нагірнокарабаському конфлікті.

Політико-формуючі кола США були сповнені оптимізмом з приводу того, що Барак Обама зможе допомогти у вирішенні ряду світових проблем. Аналіз правління Обама показує, що Нагірнокарабаський конфлікт не

значиться в списку його пріоритетів. Деякі кроки в розв'язанні конфлікту робилися, однак прогресу не було досягнуто, великих дипломатичних зустрічей на вищому рівні не проводилося.

Слід зазначити, що під час свого першого закордонного візиту Обама відвідав Туреччину, де звернувся до турецького парламенту [19]. Дане звернення було дуже символічним. По-перше, приїхавши в мусульманську країну, новий президент хотів підкреслити встановлення нових взаємин з ісламським світом. По-друге, вибір припав на Туреччину, яка була світською мусульманською державою, що грає важливу роль на Близькому Сході. У промові Обама багато уваги було приділено нормалізації відносин Туреччини і Вірменії, напружених після війни Вірменії та Азербайджану на початку 1990-х років. Як зазначав американський президент, зближення між Анкарою і Єреваном буде не тільки сприяти поетапному вирішенню конфлікту, але і пом'якшить питання "геноциду" і не буде провокувати відчуження Туреччини від країн Заходу. З огляду на близькість Туреччини і Азербайджану (яку деякі дослідники визначають як "одна нація, два держави") [11], це могло позитивно вплинути і на Карабахський конфлікт. Відповідно до думки голови Мінської групи з боку США М. Бриза, "позитивні зміни в регіоні повинні відбуватись паралельно одна одній" [12]. Іншими словами, мир між Туреччиною і Вірменією, на думку американців, спричинив би за собою загальне оздоровлення обстановки на південному Кавказі.

Таким чином, прагнення до миру між Анкарою і Єреваном і між Єреваном і Баку було оголошено як один із зовнішньополітичних пріоритетів адміністрації Обама. Після виголошеної президентом мови в Туреччині держсекретар Хіларі Клінтон зазначила, виступаючи перед Палатою представників, що США планують "посилити спроби вирішити конфлікт в Нагірному Карабасі" [18]. Бриза зазначив, що частота зустрічей Клінтон з міністрами закордонних справ Азербайджану і Вірменії в цей час "була не випадковою", оскільки Обама і Клінтон "вказували на те, що вони хочуть домогтися прориву в карабахських мирних переговорах" [15]. Ключовою частиною цього прориву мав стати мир між Туреччиною і Вірменією. Однак адміністрація Обама, судячи з усього, не передбачила потенційних проблем, які могли виникнути на шляху досягнення миру.

В середині жовтня 2009 року було досягнуто згоди між Туреччиною і Вірменією щодо нормалізації відносин і відкриття спільного кордону. Підписання відповідних Протоколів відбулося завдяки втручання Хіларі Клінтон. Делегації Туреччини і Вірменії були не згодні з твердженнями про-протилежних сторони. Клінтон зуміла переконати учасників підписати документ [3]. Однак відсутність двох важливих пунктів в Протоколах [6] викликало негативну реакцію у обох сторін.

По-перше, там не згадувалося слово "геноцид" – замість цього документ закликав "зробити наукову і неупереджену оцінку історичних записів і архівів для визначення існуючих проблем та складання рекомендацій" [6]. По-друге, причина погіршення відносин між країнами і закриття кордону – Нагірнокарабахський конфлікт – був при цьому взагалі не згаданий, так само як і нормалізація відносин в обмін на прогрес в карабахських переговорах. Проте, про Протоколах говорилося як про історичний документ, який гіпотетично міг трансформувати на краще відносини в трикутнику Туреччина – Вірменія – Азербайджан. Якщо Туреччина і Вірменія ратифікували Протоколи, то це могло вплинути на Карабахський конфлікт за трьома напрямками. По-перше, можна було припинити ізоляцію Вірменії і відновити її економічні зв'язки із Заходом. По-друге, Баку міг швидше

погодитися на компроміс, оскільки після закінчення ізоляції Вірменії він би не зміг диктувати свої умови Єревану, а також тому що його найближчий союзник – Туреччина – уклала мир з Вірменією. Нарешті, мирне вирішення кавказького конфлікту могло позитивно відбитися і на Нагірному Карабасі. Таким чином, Протоколи Туреччини і Вірменії були важливі не тільки для відносин Анкари і Єревану, а й для взаємовідносин Єревана і Баку.

Той факт, що Протоколи могли бути підписані, вже можна було вважати успіхом американської дипломатії, однак і тут позитивний результат був зведений до нуля, коли турецький та вірменський парламенти відмовилися ратифікувати угоду.

Таким чином, до кінця квітня 2010 року виявилось, що про Протоколи Туреччини і Вірменії можна забути, незважаючи на заклики Обама і Клінтон застосовувати їх без будь-яких умов [10].

На початку 2010 року держсекретар Клінтон, відвідуючи Кавказ, зустрілася з вищими представниками трьох сторін. Найтривалішим виявився її візит в Баку, відносини з яким у адміністрації Обама були набагато гірші, ніж у колишньої адміністрації США. Президент Ільхам Алієв, зокрема, був не задоволений тим, що Вашингтон критично оцінював внутрішню і зовнішню політику Азербайджану [20]. Зіграв свою роль і той факт, що в перший рік правління Обама американський уряд віддалився від країни, з якої його попередники намагалися налагодити відносини і до якої проявляли інтерес. У червні 2010 року Обама направив своєму азербайджанському колезі лист, в якому пропонував відновити колишні відносини. Він підтвердив, що мирне врегулювання Нагірнокарабахського конфлікту "залишиться пріоритетом" для США [22]. Клінтон озвучила цю тезу під час свого візиту, проте відтоді ні тєю, ні іншою стороною ніяких суттєвих кроків зроблено не було.

Проте перед кожною оцінкою роботи адміністрації Обама з посередництва у Карабахському конфлікті варто згадати про те, що від нього завжди чекали дуже багато чого. Багато представників експертного співтовариства перебільшили реальні можливості Барака Обама змінити міжнародну ситуацію. Навіть найреалістичніші дослідники в США були розчаровані небажанням президента вирішити пасивний конфлікт і зблизити непримиренні його сторони.

Головною проблемою для наближених Обама стала ідеалізація багатосторонньої дипломатії, прикладом якої є Мінська група. Підхід президента Буша, активно брав участь у вирішенні Карабахського конфлікту, не відповідав зовнішній політиці Обама [17]. Незважаючи на те, що Нагірний Карабах вважався пріоритетом зовнішньої політики, адміністрація стала заручником власних переконань, не роблячи значних дій без згоди інших зацікавлених сторін. Робота виключно з Мінської групою не змінила стан речей, оскільки вона за довгий час не запропонувала жодного дієвого вирішення проблеми. Слід припустити, що хоча загальна стратегія політики Обама може змінитися в майбутньому, навряд чи ці зміни будуть пов'язані з Нагірним Карабахом. Є куди більш насущні проблеми, за якими США змушені розширювати свою дипломатичну діяльність і приймати односторонню участь у вирішенні конфліктів. З точки зору геополітики, регіональний конфлікт в Нагірному Карабасі для сучасної американської дипломатії – периферійний, і його важливість затьмарюють інші проблеми – міжнародний тероризм, Ірак і Афганістан, посилення Ірану, нестабільність в Північній Кореї, виступ Китаю в якості наддержави, проблеми в економіці та інші.

На відміну від США, Росія більш активно брала участь у встановленні миру в Нагірному Карабасі. У сере-

дині червня 2010 президент Дмитро Медведєв зустрівся з президентами Вірменії та Азербайджану в Петербурзі. Під час зустрічі Медведєв запропонував свій план по забезпеченню миру в регіоні. Це був один з шести трьохсторонніх самітів, проведених російським президентом з тих пір, як він вступив на посаду в 2008 році. Обама таки не провів жодного. На початку вересня Медведєв відправився в Баку після того, як підписав оборонну угоду з Вірменією. Слідом за цим у жовтні мав місце ще один тристоронній саміт, проведений в Астрахані, на якому Вірменія і Азербайджан погодилися зробити обмін полоненими і тілами загиблих [8]. Хоча це і не призвело до остаточного вирішення конфлікту, Росія все ж активніше брала участь в переговорах в якості незалежного посередника в порівнянні з іншими країнами, що також входили до Мінської групи. Цього слід було очікувати, з огляду на географічну близькість Росії до регіону і її історичний зв'язок з конфліктом. Різниця між участю Кремля і Білого Дому була настільки значною, що Філіпу Гордону, помічнику державного секретаря США у справах Європи і Євразії, довелося захищати свій уряд, заявивши, що США самі "передали" Росії роль посередника в конфлікті.

Слід констатувати, що президенту Обамі стало проблематично здійснювати політику щодо конфлікту через складнощі в стосунках США і Азербайджану, що з'явилися з приходом нової адміністрації. При президенті Буші відносини США з Баку були тісними, але довго вони тривати не могли. "Перезавантаження" відносин з Кремлем, оголошене адміністрацією Обами, зробило політику США орієнтовану в напрямку Росії, в результаті чого США відвернулися від ряду своїх колишніх партнерів, в тому числі від Азербайджану [7]. Однак були й інші причини погіршення відносин з Баку. Наприклад, під час першого року перебування при владі Обама явно дистанціювався від Азербайджану для того, щоб продемонструвати, що його зовнішня політика відрізняється від політики попередника. Прагнення Вашингтону налагодити відношення Туреччини з Вірменією було прийнято Баку як загроза їх національним інтересам. Більш того, допомога Конгресу США Нагірному Карабаху зменшила можливості американської адміністрації вплинути на Азербайджан, враховуючи, що президентська партія контролювала обидві палати Конгресу. До всього вищезазначеного додалося явна образа Азербайджану з боку США, коли країну виключили з участі в саміті з питань ядерної енергетики, проведеному в квітні 2010 року у Вашингтоні, на який серед інших країн була запрошена Вірменія [14]. Лист Обами Алієву, складений в червні 2010 року, і візит держсекретаря Хіларі Клінтон в Баку були явними спробами відновити відносини між країнами, проте нормальний хід двосторонніх відносин відновлений не був. Таким чином, політика Обами призвела до того, що Баку перестав бачити в Вашингтоні надійного партнера і покровителя. Більш того, адміністрація, намагаючись домогтися зближення Туреччини і Вірменії, недооцінила можливу негативну реакцію Азербайджану на подібні дії, а також не передбачала, що турецька сторона може не укласти мир без значного прогресу у врегулюванні проблеми Нагірного Карабаху і, таким чином, неввірно оцінила розвиток обстановки в Південному Закавказзі. Анкара неодноразово давала зрозуміти, що нормалізація відносин з Єреваном залежить від того, чи піде Вірменія на поступки Баку. Це не була тактика для переговорів – підпис Туреччини на протоколах була поставлена з умовою, що США зможуть змусити Вірменію піти на компроміс. Коли цього не сталося, Туреччина відмовилася ратифікувати протоколи. Адміністрація Обами не прийняла заяви Туреччини всерйоз і не стала ні в чому переконувати

Вірменію, показавши, що Вашингтон неввірно оцінює розстановку сил в регіоні, неадекватно розуміє інтереси і мотивацію ключових акторів. В даний час політики США визнають, що можливість зробити одночасний ривок на фронтах Туреччина – Вірменія і Вірменія – Азербайджан упущена і подібного шансу може більше не бути.

Судячи з усього, адміністрація Обами не сприймає той факт, що деякі конфлікти неможливо вирішити без зміни середовища, в якому вони виникли. Такі конфлікти можна зупинити, щоб вони не розгорялися з новою силою, але повністю вирішити не можна, поки не зміниться сам статус-кво. Причина того, що Нагірнокарабаський конфлікт вважається "замороженим", – не в роботі посередників і миротворців.

Аналіз протоколів самітів, зустрічей і пропозицій, починаючи з середини 1990-х рр., Показує, що все вони були схожими один на інший. Робота Мінської групи стала таким собі "релігійним ритуалом", в якому сторони вважали за необхідне брати участь без прагнення до прийняття будь-якого рішення. Потрібно знати, що так сталося тому, що позиції двох сторін в конфлікті суперечать одна одній, їх пропозиції щодо вирішення конфлікту взаємовиключні, але одночасно в переконаннях обох сторін є й певна логіка. Підтримувати мирний процес на словах, як це робить адміністрація Обами виявилася недостатньо. Даний факт доводить, що без докладання особливих зусиль з боку світових посередників створений статус-кво не зміниться.

На сьогоднішній день Нагірнокарабаський конфлікт не знаходиться ближче до вирішення, ніж в січні 2009 року, коли президент Обама вступив на посаду. Американська зовнішня політика досі не може позбутися від того формату, що надали їй Клінтон і Буш після проведення наради в Кі-Весті: підтримка Мінської групи, але не активна участь у вирішенні конфлікту. Звичайно, це можна пояснити тим, що перед США стоїть ряд інших важливих проблем. Якщо обстановка в регіоні або національні американські інтереси різко не зміняться, в США не бачать особливого сенсу змінювати свою політику у цьому питанні. Слід визнати, що адміністрація Обами втратила наявну можливість взяти активну участь у вирішенні конфлікту в Нагірному Карабасі. Всі заяви Адміністрації відносно цього конфлікту сприймаються як порожні декларації. В силу того, що Адміністрація не побачила причинно-наслідкового зв'язку між конфліктом в Нагірному Карабасі і зближенням Туреччини і Вірменії, її єдині активні кроки на Кавказі закінчилися невдачею. Поліпшення відносин Туреччини та Вірменії, можливо, спричинило б за собою укладення миру між Баку і Єреваном, а також покращило б сприйняття США з боку Туреччини, імідж якої сильно постраждав після вторгнення Заходу в Іраку в 2003 році і подій в Сирії. Значення Туреччини на Близькому Сході зростає, і США необхідні партнерські відносини з цією країною для реалізації своїх інтересів у регіоні.

Існує ряд обставин, які гіпотетично можуть спровокувати американське керівництво на проведення більш активної зовнішньої політики навколо Нагірного Карабаху. Зокрема, причиною може стати ескалація бойових дій. Більш того, якщо відносини Туреччини і Вірменії погіршаться або ж Білий Будинок не змиритися з тим, що підписання Протоколів закінчилося невдачею, тоді керівництво США може спробувати виправити ситуацію шляхом активного встановлення миру між Вірменією і Азербайджаном. Врешті решт, ускладнення відносин з Росією може змусити Обаму переосмислити концепцію "перезавантаження" і довіру до багатосторонньої дипломатії на пострадянському просторі, що призведе до ідеї більш активної дипломатичної інтервенції США в регіоні.

Список використаних джерел

1. Бабанов И., Воеводский К. Карабахский кризис. / Игорь Бабанов, Константин Воеводский. – С-Пб. 1992. – 212 с.
2. Востриков С.В. Карабахский кризис и политика России на Кавказе / Общественные науки и современность. 1999. №3. – 73-86 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ecsocman.hse.ru/data/291/464/1216/007wOSTRIKOW.pdf>
3. Маммадов И., Мусаев Т. Армяно-азербайджанский конфликт. История. Право. Посредничество / И.Маммадов, Т.Мусаев. – Тула: издательский центр "Гриф и К", 2007. – 36 с.
4. Мелик-Шахназаров А. Нагорный Карабах: факты против лжи. Информационно-идеологические аспекты нагорно-карабахского конфликта [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.sumgait.info/caucasus-conflicts/nagorno-karabakhfacts/nagorno-karabakh-facts-annex.htm>.
5. Шнирельман В. А. Войны памяти: мифы, идентичность и политика в Закавказье / В.Шнирельман. – М.: ИКЦ, "Академкнига", 2003. – 601 с.
6. De Waal T. Black Guardian: Armenia and Azerbaijan Through War and Peace. / T.De Waal. – N. Y., 2003. – 360 p.
7. Hancilova B. Peace Pending in Nagorno-Karabagh: Recommendations for the International Community // Policy Brief, Caspian Studies Program. 2001. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www/belfercenter.ksg.harvard.edu/publication/3104/peace_pending_in_nagornokarabagh.html.
8. The Second Gore-Bush Presidential Debate [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.debates.org/index.php?page=october-11-2000-debate-transcript>.
9. De Waal T. Black Guardian: Armenia and Azerbaijan Through War and Peace. / T.De Waal. – N. Y., 2003. – 248 p.
10. Remarks by President Obama to the Turkish Parliament [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.whitehouse.gov/the_press_office/remarks-by-president-obama-to-the-turkish-parliament.
11. Azbarez S. Azerbaijan, Turkey are "One Nation, Two States", Say Foreign Ministers // Azbarez. 2009. 23 June. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.asbarez.com/65154/azerbaijan-turkey-are-one-nation-two-states-say-foreign-ministers>.
12. Azerbaijan Seeks to Thwart Turkish-Armenian Rapprochement [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.rferl.org/articleprintview/1603256.html>.
13. Pivot to the Pacific? The Obama Administration's "Rebalancing" Toward Asia [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://http://www.fas.org/sgp/crs/natsec/R42448.pdf>.
14. EU Prague Summit Could Yield Progress on Karabakh Conflict [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.rferl.org/articleprintview/1622962.html>.
15. Драгадзе Т. Карабахский конфликт ближе к разрешению в сравнении с другими конфликтами [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://allaboutkarabakh.blogspot.com/2009_10_01_archive.html.
16. О развитии двусторонних отношений между республикой Армения и Турецкой республикой [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://allaboutkarabakh.blogspot.com/2009_09_01_archive.html.
17. Armenian President and U.S. Secretary of State Discussed NK Peace Process // Central Asia General Newswire (Interfax). 2010. 14 April. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.mediamax.am/en/news/karabakh/1669/> (дата обращения: 20.12.2013).
18. Tariverdiyeva E. Experts: US Strives to Improve Relations with Azerbaijan by Reconsidering its Foreign Political Positions // Trend Daily News (Azerbaijan). 2010. 9 June. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://en.trend.az/news/politics/1702198.html>.
19. US Reaches Out to Azerbaijan [Электронный ресурс] // RFE/RL. 2010. 7 June. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.rferl.org/articleprintview/2064374.html>.
20. Ismailzade F. Nagorno-Karabakh: Continued Lack of Western Interest? // Central Asia-Caucasus Institute Analyst. 2009. 17 June [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.cacianalyst.org/?q=node/5130>.
21. Фрейзер С. Казанская встреча по карабахскому урегулированию оставила надежду // Все про Карабах. 2011. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://allaboutkarabakh.blogspot.com/2011_06_01_archive.html.
22. Поскребышева Е. С., Старкин С. В. Внешнеполитическая стратегия "Союза правых сил" и прогнозы Национального разведывательного совета США: сравнительный анализ // Исторические, философские, политические и юридические науки, культурология и искусствоведение. Вопросы теории и практики. – Тамбов: "Грамота", 2011. № 2. Ч. 3. – 144-148 с.
23. Diehl J. At Nuclear Summit, Obama Snubs an Ally // Washington Post. 2010. 13 April. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://voices.washingtonpost.com/postpartisan/2010/04/at_nuclear_summit_obama_snubs.html.

Надійшла до редколегії 16.09.16

Т. Злобина, асп.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ПОЗИЦІЯ СОЄДИНЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ
ОТНОСИТЕЛЬНО УРЕГУЛИРОВАНИЯ НАГОРНОКАРАБАХСКОГО КОНФЛИКТА

Данная статья посвящена участию американских администраций Джорджа Буша-младшего и Барака Обамы в формировании структур региональной безопасности на Кавказе в контексте Нагорнокарабахского конфликта. Автор считает, что, исходя из своих внешнеполитических приоритетов США предпочитают "заморозить" указанный конфликт, тем самым открывая себе пути дальнейшего геополитического маневрирования. Особое место в статье отведено исследованию отношений США с ведущими региональными актерами: Россией, Азербайджаном, Турцией.

Ключевые слова: США; Россия; Нагорный Карабах; геополитика; внешняя политика; региональная безопасность; международная безопасность.

T. Zlobina, graduate student

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

THE POSITION OF THE UNITED STATES OF AMERICA REGARDING THE SETTLEMENT
OF THE NAGORNO-KARABAKH CONFLICT

This research article is dedicated to participating USA administration of George W. Bush and Barack Obama in the formation of the structures of regional security in the Caucasus in the context of the Nagorno-Karabakh conflict. The author believes that, based on his foreign policy priorities, USA prefer to "freeze" this conflict, thereby opening the way for further geopolitical maneuvering. A special place in the article devoted to research the relationships with leading regional actors: as Russia, Azerbaijan and Turkey.

Keywords: USA; Russia; Nagorno-Karabakh; geopolitics; Foreign Policy; regional security; International Security.

УДК 327

П. Ігнат'єв, д-р політ. наук, проф.,
Б.Черкас, канд. політ. наук, асист.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

ЕКОНОМІЧНЕ ДИВО ДОМІНІКАНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

У статті запропоновано країнознавчу характеристику Домініканської Республіки, а також розглянуто особливості здійснення ринкових реформ у період із 1930 р. по нинішній час. Країна досягнула високих темпів зростання ВВП, а це дозволяє стверджувати, що вона переживає нині етап "домініканського економічного дива", який є прикладом до наслідування у Карибському регіоні.

Ключові слова: Домініканська Республіка, Карибський регіон, США, туризм, інфраструктура, інвестиції.

В умовах постійного дефіциту іноземної валюти та знецінення грошової одиниці інтерес викликає досвід країн, яким вдалося вирішити подібну проблему шляхом

здійснення продуманої туристичної політики і отримання грошових переказів. У даному контексті на особливу увагу заслуговує дослідження процесу реформування на-

© Ігнат'єв П., Черкас Б., 2016